

Öppet brev till Finlands regering, med kopia till Fortums styrelse

Angående Fortumkoncernens planer på pumpkraftverk i Bastvålen, Torsby kommun, Sverige
(genom Fortum Sverige AB)

Till Finlands regering,
med kopia till Fortums styrelse, Sveriges regering

Den 15 december 2025 fattade Torsby kommuns kommunfullmäktige ett enhälligt beslut: ett tydligt och samfällt nej till Fortum Oyj:s planer på att bygga ett pumpkraftverk i Bastvålen i norra Värmland.

Beslutet förenade samtliga politiska partier, från vänster till höger, och speglar därmed den lokala folkviljan i sin helhet. Kommunfullmäktige slog fast att projektet skulle innebära ett oåterkalleligt ingrepp i natur, kulturmiljö och människors livsvillkor, med allvarliga risker för vattendrag, brunnar, den kommunala vattentäkten samt den historiskt och kulturellt betydelsefulla Finnskogen.

Trots detta fortsätter Fortumkoncernen att driva projektet vidare i Sverige genom Fortum Sverige AB.

Detta väcker en större och principiell fråga som riktas till Finlands regering i egenskap av majoritetsägare i Fortum Oyj. Genom ägarstyrningen har staten ansvar för att Fortums agerande i hela koncernen, inklusive verksamhet i Sverige, sker i linje med demokratiska principer, lokalt självbestämmande, långsiktig hållbarhet och ansvarstagande grannsamverkan.

Hur kan Finlands regering motivera att ett statligt kontrollerat bolag väljer att aktivt bortse från ett enhälligt demokratiskt beslut i en svensk kommun, fattat av folkvalda representanter med ansvar för invånarnas trygghet, miljö och framtida livsvillkor?

Hur rimmar detta med de värden Finland internationellt står för: respekt för demokrati, lokalt självbestämmande, rättsstatens principer och hållbar samhällsutveckling?

Det handlar inte om att vara för eller emot förnybar energi i stort. Det handlar om var gränsen går för statligt ägda bolags makt över lokalsamhällen i andra länder.

Ett demokratiskt underskott

I Torsby kommun har invånare, föreningar och boende i området Bastvålen–Vadje under lång tid försökt föra dialog, ställa frågor och få klarhet i konsekvenserna av projektet. De frågor som lyfts rör bland annat:

- dricksvatten och vattenförsörjning (grundvatten, brunnar, vattendrag)
- naturvärden och biologisk mångfald (djur- och växtliv, livsmiljöer, fragmentering, återhämtningstid)
- fastighetsvärden, försäkringsmöjligheter och privatekonomisk trygghet
- dammsäkerhet och risker vid kris eller krig
- omfattande tunga transporter på redan utsatta vägar
- långsiktig social och miljömässig hållbarhet

Kommunfullmäktiges svar har varit ärligt: många av dessa frågor ligger i praktiken utanför kommunens rådighet och prövas i statliga processer. Just därför blir kommunens politiska ställningstagande avgörande och just därför blir det djupt problematiskt när det nonchaleras.

När kommuner saknar faktisk vetorätt mot projekt som permanent förändrar deras landskap, vatten och livsvillkor återstår den demokratiska rösten. Den rösten har nu höjts enhälligt.

Natur och biologisk mångfald: irreversibla effekter och lång återhämtning

Området som berörs utgör ett sammanhängande skogs- och våtmarkslandskap med höga naturvärden. Ett pumpkraftverk innebär inte en punktinsats, utan en lång rad permanenta ingrepp: dammar, kraftigt förändrad hydrologi, vägar, sprängning, schaktning, ledningsdragningar och ett ökat tryck från byggnation och drift.

Det påverkar djur- och växtliv genom fragmentering av livsmiljöer, störning under lång tid samt förändrade vatten- och markförhållanden. I den här typen av skogs- och vattensystem sker återhämtning på mycket lång tid, och vissa skador kan inte "restaureras bort" eftersom själva förutsättningarna för livsmiljöerna förändras. Detta gör frågan om lokalisering, omfattning och rimliga alternativ helt central.

Återhämtning i boreala skogs- och vattensystem kan mätas i decennier, inte mandatperioder.

Varför vi ifrågasätter processen

Som bilaga bifogas ett exempel på hur processen upplevs för berörda markägare. Exemplet visar hur markägare ombeds att underteckna nyttjanderättsavtal och rådighetsmedgivande inför ansökan till Mark- och miljödomstolen, med erbjuden ersättning och med hänvisning till att ersättningsfrågan annars kan komma att avgöras med tillämpning av expropriationslagen. Syftet med bilagan är inte att gå in i detalj, utan att ge ett konkret exempel på varför vi ifrågasätter processens utformning och maktbalans gentemot enskilda.

Bilagan är en illustration av det som många boende vittnar om: press, korta svarstider och långtgående åtaganden innan avgörande sakfrågor och risker är utredda och transparent redovisade. När markåtkomst och långtgående åtaganden efterfrågas tidigt riskerar processen att upplevas som en förskjutning från prövning och saklighet till tidig låsning och press, vilket urholkar förtroendet för hela ärendet. Detta blir särskilt problematiskt när det gäller markägare

som tydligt har sagt nej till att sälja eller upplåta mark, men som ändå möts av krav på medgivanden och avtal i ett tidigt skede.

Ett krav på ansvar

Torsby kommun har i sitt uttalande varit tydlig: man förutsätter att Fortum respekterar den lokala folkviljan och avstår från projektet.

Vi vill därför veta:

1. Delar Finlands regering förväntan att Fortum Oyj ska respektera det enhälliga beslutet i Torsby kommun och avstå från projektet?
2. Avser den finska staten, i egenskap av majoritetsägare i Fortum Oyj, att genom ägarstyrning säkerställa att Fortums agerande i hela koncernen, inklusive verksamhet i Sverige, står i linje med demokratiska principer, lokalt självbestämmande och god grannsamverkan?
3. Hur säkerställs att Fortums beslutsunderlag och riskanalyser på ett transparent sätt inkluderar naturvärden, biologisk mångfald och återhämtningstid i skogs- och vattensystem, samt prövning mot rimliga alternativ?

Detta är inte en teknisk tillståndsfråga. Det är en fråga om demokratisk legitimitet, ansvar och respekt mellan länder.

Vi uppmanar därför Fortums styrelse och Finlands regering att ompröva sin hållning, ta det enhälliga beslutet i Torsby kommun på allvar och tydligt visa att nordiskt samarbete bygger på mer än juridiska minimikrav. Det bygger på förtroende och respekt för människor och lokalsamhällen som berörs.

Vi uppmanar även Finlands regering att genom ägarstyrning säkerställa att Fortum inte driver projekt vidare som riskerar att orsaka långvariga eller irreversibla skador på biologisk mångfald och naturmiljöer i lokalsamhällen där den demokratiska viljan tydligt har uttryckts.

Att avstå från projektet i Bastvålen vore inte ett misslyckande. Det vore ett styrkebesked.

Med vänlig hälsning,

Norra Värmlands Samverkanskraft

Östmark, 2026-03-29

Carolin Maule, ordförande

Bilagor

Bilaga 1: Exempel – brev om nyttjanderättsavtal/rådighetsmedgivande kopplat till Fortum Sverige AB:s planerade pumpkraftverksamhet (PDF).